

N:o 51.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtelse under eganderätt till Dorotea kommun af viss del utaf ett vid afvittringen inom Dorotea socken till kyrkostad afsatt område; gifven Stockholms slott den 8 februari 1901.

Med åberopande af bilagda protokoll öfver jordbruksärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva att ett å en af landtmäteriauskultanten Magnus Bergstedt upprättad karta med en röd linie omslutet område om 1,0725 hektar af den vid afvittringen inom Dorotea socken till kyrkostad afsatta mark må under eganderätt till Dorotea kommun afgiftsfritt upplåtas under vilkor:

att området varder af behörig landtmätare å karta affattadt och beskrifvet;

att å området må af kommunen upplåtas mark under eganderätt åt enskilde för bebyggande mot de vilkor, kommunen kan finna skäligt föreskrifva, dock med iakttagande dervid att de, till hvilka mark för nämnda ändamål af kommunen upplåtes, skola vara skyldiga att ställa sig till efterrättelse de ordningsstadganden, Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län kan finna skäligt meddela i afseende å områdets bebyggande, samt att egare af redan å området uppförd byggnad skall ega företrädesrätt att för densamma erhålla nödigt tomtutrymme mot löseskilling, som, derest öfverenskommelse om beloppet ej kan träffas mellan vederbörande, skall bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande; samt

att kommunen må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda af Kongl. Maj:t bestämdt, disponera för tomterna inflytande försäljningsmedel och tomtören till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl¹ nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Theodor Odelberg.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 8 februari 1901.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre VON OTTER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
ODELBERG,
HUSBERG.

11:o.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Odelberg anförde i underdånighet:

Vid afvittringen inom Dorotea socken af Vesterbottens län blef, jemlikt medgifvande i nådigt bref den 30 april 1881, från kronans mark upplåtet ett område af 6 tunnland 31,4 kappland, att af församlingen afgiftsfritt disponeras till kyrkostad under de villkor, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet kunde finna lämpligt föreskrifva.

Med förmälan att med afseende å denna kyrkostads bebyggande åtskilliga olagligheter under tidernas lopp egt rum, i det att emot föreskrifterna i nådiga brefvet den 6 maj 1817 handelslägenheter och handtverkerier m. m. blifvit å kyrkoplatsen inrymda samt kyrkoplatsen i öfrigt icke blifvit bebyggd i enlighet med de föreskrifter, som i sådant afseende af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande meddelats, hafva Dorotea socknemän i en till Eders Kongl. Maj:t stäld, af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande med eget underdånigt yttrande af den 23 oktober nästlidna år öfverlemnad skrift i underdånighet anhållit att, då de handlande och handtverkare, som bosatt sig å kyrkoplatsen, vore nyttiga och nödiga för socknemännen och det syntes hårdt, att dessa näringsidkare skulle blifva vräkta från bostäder, som uppförts under en tid, då otillräcklig tillsyn hållits öfver platsens bebyggande, samt den till kyrkoplats afsatta mark vore mer än tillräcklig för behofvet af tomter för kyrkobyhus, Eders Kongl. Maj:t måtte ej mindre medgifva socknemännen rätt att från ifrågavarande mark till handelsplats afsöndra ett å en ansökningen bifogad, af landtmäteriauskultanten Magnus Bergstedt upprättad karta med en röd linie omslutet och med beteckningen »Föreslagen afsöndring» utmärkt område om 1,0725 hektar, äfvensom att, sedan detta område genom plan, som af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande godkänts, blifvit regleradt och lagdt i tomter, med full eganderätt till enskilde upplåta nämnda tomter till uppförande derå af byggnader för inrymmande af handelslägenheter, handtverkerier m. m., som å en handelsplats kunde vara af nöden, än ock i sammanhang dermed förordna, att de belopp, som komme att inflyta genom tomternas försäljning, skulle bilda en kassa, som borde användas för vidtagande af sådana åtgärder i snygghetens, ordningens och säkerhetens intresse, till hvilkas bekostande de enskilda husegarne icke vore förbundna.

Uti sitt förberörda yttrande af den 23 oktober 1899 har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande — med förmälan att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande samma dag till framtida efterrättelse fastställt ett af Dorotea socknemän genom då laga kraftvunnet beslut antaget förslag till reglering af den nu icke ifrågakomna delen af kyrkoplatsen samt att denna del derigenom blifvit utlagd i gator, en öppen planterad plats samt tomter för 65 kyrkobyhus, hvilka skulle uppföras i två våningar, och nio större stalltomter, hvarje afsedd för flera stallar — vidare anført att, som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande för sin del funnit den begärda åtgärden behöflig för att förhållandena å platsen skulle kunna nöjaktigt ordnas, utan att en del

personers ekonomiska existens äfventyrades, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig böra tillstyrka bifall till den gjorda framställningen, dock att till kommunen inflytande köpeskillingar för tomter, som från det ifrågavarande området komme att till enskilde upplåtas, syntes böra i det af socknemännen angifna syfte användas ej blott för nämnda område utan äfven för den återstående, till plats för kyrkobyhus afsedda delen af kyrkoplatsen. Derjemte har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande såsom sin mening uttalat, att personer, som för närvarande hade kyrkobyhus uppförda å det område, socknemännen anhållit att få afsöndra, borde, på det att regleringen måtte kunna i vederbörlig tid genomföras, få sig ålagdt att från området hafva aflyttat nämnda hus inom två år, efter det regleringsplan blifvit för området af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande faststæld. För detta ändamål borde kommunen tillförbindas att efter Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes bepröfvande lemna dessa personer flyttningshjälp. Vidare borde innehafvare af andra byggnader än kyrkobyhus tillförsäkras såväl företrädesrätt att till sig lösa de tomter, å hvilka deras byggnader befunne sig, som rätt till bidrag af kommunen för flyttning af dylika byggnader, derest sådan flyttning för regleringens genomförande af kommunen påfordrades.

Kammarkollegium har i den 6 december 1900 afgifvet yttrande i ämnet meddelat, att Dorotea kyrkoplats icke funnes upptagen i jordeboken, samt att, såvidt af hos collegium förvarade handlingar kunnat utrönas, någon ränta icke blifvit kyrkoplatsen vid afvittringen åsatt. Vidare har collegium anfört, att collegium på grund af hvad i ärendet förekommit samt då Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ej uppgifvit, att det ifrågavarande området, som i sin helhet utgjordes af inegor, eller någon del deraf skulle vara för statens behof erforderligt och collegium ej heller hade något sådant behof sig bekant, icke hade något att erinra deremot, att området blefve till Dorotea kommun under eganderätt upplåtet; och har collegium dervid — med erinran hurusom i de fall, då andra kommuner för sådant ändamål, som nu vore i fråga, fått åt sig upplåtna delar af områden, som från kronomark anslagits till kyrkoplats, annan afgäld ej betingats än den, som kunde anses inbegripen i den ränta, som vid afvittring faststälts att utgå från hela det till kyrkoplats afsatta område — hemstält, att samma område måtte få utan afgäld till kommunen öfverlåtas. Hvad de för upplåtelsen ifrågasatta villkor beträffar, har collegium yttrat, att den af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna föreskrift angående skyldighet för personer, som för närvarande hade kyrkobyhus uppförda å det till

afsöndring ifrågasatta området, att inom viss tid hafva afflyttat nämnda hus, syntes vara af beskaffenhet att lätt kunna kränka den enskildes rätt, särskildt för den händelse kyrkobyhusen blifvit i vederbörlig ordning uppförda, hvarom emellertid utredning saknades. På grund häraf och då skäl ej syntes föreligga att — på sätt skulle följa af nu ifrågasvarande bestämmelse samt den af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande likaledes föreslagna föreskrift om rätt för innehafvare af andra byggnader än kyrkobyhus att till sig lösa sina tomter — egare af kyrkobyhus skulle komma i sämre ställning än egare af hvilket annat hus som helst och således äfven af hus, som ej afsetts för handels- eller handtverksrörelse, har kollegium funnit sig icke böra förorda samma bestämmelse, utan uttalat sig för, att lösningsrätten till redan uppförda hus måtte utsträckas till hvarje egare af sådant hus. Ej heller har kollegium ansett skäl hafva anförts, på grund hvaraf inflytande försäljningsmedel borde få tagas i anspråk jemväl för det för kyrkostaden behållna område.

Under åberopande af hvad sålunda i ärendet förekommit, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva

att ifrågasvarande, å förenämnda af landtmätariauskultanten Magnus Bergstedt upprättade karta med en röd linie omslutna område om 1,0725 hektar af den vid afvittringen inom Dorotea socken till kyrkostad afsatta mark må under eganderätt till Dorotea kommun afgiftsfritt upplåtas under vilkor:

att området varder af behörig landtmätare å karta affattadt och beskrifvet;

att å området må af kommunen upplåtas mark under eganderätt åt enskilde för bebyggande mot de vilkor, kommunen kan finna skäligt föreskrifva, dock med iakttagande dervid att de, till hvilka mark för nämnda ändamål af kommunen upplåtes, skola vara skyldiga att ställa sig till esterrättelse de ordningsstadganden, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län kan finna skäligt meddela i afseende å områdets bebyggande, samt att egare af redan å området uppförd byggnad skall ega företrädesrätt att för densamma erhålla nödigt tomtutrymme mot löseskilling, som, derest öfverenskommelse om beloppet ej kan träffas mellan vederbörande, skall bestämmas af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande; samt

att kommunen må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda af Eders Kongl. Maj:t bestämdt, disponera för tomterna inflytande försäljningsmedel och tomtören till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande.

Denna af Statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan blef af Hans Maj:t Konungen bifallen; och skulle nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilaga... till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

W. Roos.
